AB enerji güvenliği için yol haritası belirledi

İLETİMDE TEK PİYASA HAZIRLIĞI

Kahraman YAPICI

AB Dönem Başkanlığı'nın çalışma planında,enerji güvenliği sorunu ön plana çıkarken; tüm AB ülkelerini kapsayacak şeffaf tek bir uluslararası elektrik ticareti ve tarifesinin tartışmaya açılacağı kaydedildi. Çalışma planında, arz güvenliğinin sağlanması ve geçiş güzergahlarının çeşitlendirilmesi için üçüncü ülkeler veya bölgeler ile sözleşmeler imzalanacağı dile getirildi.

EMO Basın - Avrupa Birliği'nin (AB) Dönem Başkanlığı'nı yürüten Çek Cumhuriyeti'nin enerji alanındaki önceliği arz güvenliğinin sağlanması oldu. Ukrayna üzerinden gelen Rus gazının sık sık kesilmesi nedeniyle Avrupa'ya enerji sağlayan ve geçiş güzergahı üzerinde yer alan ülkelerin çeşitlendirilmesi hedefleniyor. Dönem Başkanlığı'nın çalışma planına bakıldığında AB'nin bir yandan Hazar Bölgesi'nde yer alan ülkeler ile ilişkileri geliştirmeyi amaçladığı; diğer yandan da AB ülkelerinin acil ham petrol ve petrol ürünleri stoklarının oluşturulması için girişimlerde bulunulacağı görülüyor. AB'nin diğer öncelikleri ise enerji tüketimini azaltacak uygulamaları yaygınlaştırmak ve yeni enerji üretimi teknolojilerini desteklemek olarak sıralanıyor.

AB Dönem Başkanı Çek Cumhuriyeti'nin çalışma planında enerji alanı önemli bir yer tutuyor. **"Enerji güvenliği, AB ekonomilerinin işleyişi için temel bir ön koşuldur"** denilen çalışma planında, dünya enerji ithalatında AB'nin dışa bağımlığının acil bir sorun olarak ön plana çıktığı kaydedildi. Enerji krizi durumunda AB ülkelerinin dayanışma halinde olabilmesi için iç enerji pazarı yaratılması gerektiği kaydedilen çalışma planında, enerji tedarikçilerinin de çeşitlendirilmesinin önemine vurgu yapıldı.

AB Dönem Başkanlığı'nın enerji güvenliğini garanti altına almak için altyapıya dayalı projelerin kısa ve uzun vadeli analizinin yapılmasını hedeflediği kaydedilen planda, enerji altyapısını desteklemek için mevzuat ve uygulama süreçlerinin iyileştirileceği belirtildi. Çalışma planında, arz güvenliğinin sağlanması ve geçiş güzergahlarının çeşitlendirilmesi için üçüncü ülkeler veya bölgeler ile sözleşmeler imzalanacağı dile getirildi. Dönem Başkanlığı'nın enerji konusunda Rusya, Ukrayna ve Hazar Bölgesi'ne odaklanacağı belirtilen planda, 2010-2012 Eylem Planı'nın hazırlanması ile birlikte Hazar Bölgesi'ndeki ülkeler ile AB'nin diyaloglarının genel olarak güçleneceği ifade edildi. Geçiş bölgesindeki ülkelerin önemine dikkat çekmek için bir **"Güney Enerji Koridoru Zirvesi"** düzenleneceği belirtilirken, Rusya'nın AB'nin enerji tedarikindeki rolünün netleştirilmesi için Mayıs ayı içerinde Olağanüstü AB-Rusya Daimi Ortaklık Konseyi ve AB-Rusya zirvesi düzenlenmesinin amaçlandığı kaydedildi. Ukrayna ile ilişkilerde ise güvenli enerji geçişi konusunun ön plana çıkacağı ifade edildi. Dönem Başkanlığı sırasında acil ham petrol ve petrol ürünleri stoklarının oluşturulması için üye ülkeler ile anlaşmaya varmak üzere çalışma yürütüleceği kaydedilen planda, üye ülkelerin kendi ihtiyaçları kadar stok oluşturmasına yönelik düzenleme yapılacağı belirtildi.

Tek piyasaya hazırlık

AB'nin elektrik ve gaz iç piyasasının şeffaf, verimli ve istikrarlı olarak kurulması için sürdürülebilir, rekabetçi ve verimli olarak enerji arzının sağlanması gerektiği kaydedilen planda, Üçüncü Liberalizasyon Paketi görüşmeleri kapsamında Avrupa gaz ve elektrik iletim ağları işletmecilerinin eşgüdümünün sağlanarak, elektrik ve gaz kesintilerinin önlenmesinin amaçlandığı ifade edildi.

Dönem Başkanlığı'nın enerji iletim sistemi işletmecileri arasındaki koordinasyonun geliştirilmesi için iletim ve ulaştırma altyapısının tamamlanması için destek olacağı ifade edildi. Farklı santral türlerinin dengeli çalışması için iletim sisteminin yeniden yapılandırılacağı ifade edildi.

Avrupa Komisyonu, 19 Eylül 2007 tarihinde açıkladığı Üçüncü Liberalizasyon Paketi kapsamında, üye ülkelerin büyük enerji şirketleri bünyesinde yer alan güç aktarımı ve gaz depolama tesislerinin yönetimlerinin enerji üretiminden ayrıştırılmasını öngörmüştü. Bu firmaların iletim tesislerini satması veya bağımsız bir sistem işletmecisine devretmeleri gerekiyordu.

Tek iletim tarifesi tartışmaya açılıyor

Avrupa Komisyonu'nda yürütülen Stratejik Enerji Değerlendirmesi (The Strategic Energy Review) ve Avrupa Transit Enerji Ağları Üzerine Yeşil Belge (Green Paper) çalışmaları kapsamında Dönem Başkanlığı'nın üye ülkelerin enerji taşıma tesislerinin tamamlanması konusunda yaşanan sorunlara karşı duyarlı olacağı belirtildi. AB'nin söz konusu yatırımların gerçekleşebilmesi için istikrarı sağlamak üzere gerekirse sınır ötesi işbirlikleri yapacağı belirtilen çalışma planında, tüm AB ülkelerini kapsayacak şeffaf tek bir uluslararası elektrik ticareti ve iletimi tarifesi konusunun tartışmaya açılacağı kaydedildi. Çalışma planında, tarife bütünlüğünün sağlanmasıyla Avrupa Transit Enerji Ağı'nın desteklenmesi için gerekli mali kaynağın elde edileceği dile getirildi.

İklim değişikliğinde yeni mutabakat arayışı

Avrupa'nın sanayide enerji yoğunluğun düşürmeye çalışacağı ifade edilirken; enerji tasarrufu, ithal ve fosil yakıtların ikame edilmesi ve yeni enerji teknolojileri yatırımlarına destek verilmesinin planlandığı bildirildi.

Dönem Başkanlığı'nın çalışma planında, 2012 yılı sonrası iklim değişikliğinden korunmaya ilişkin uluslararası müzakerelerin AB için önemine dikkat çekilerek, AB Başkanlığı'nın 2009 sonunda Kopenhag'da yapılacak konferansta 2012 sonrasına yönelik olarak bu konuda uluslararası mutabakat arayacağı kaydedildi.

Enerji güvenliğinin sağlanması, iklim değişikliği ve işletmelerin rekabet gücünün korunması çerçevesinde enerji verimliliği ve ekonomik kullanımının önemine dikkat çekilen planda, **"Dönem Başkanlığı bu nedenle özel enerji tüketimini azaltmak için alınan önlemleri (ev aletleri ve enerji etiketleri ile binaların enerji verimliliğini artırmak ve etiketleme) tartışmaya devam edecektir. Bu amaç doğrultusunda ürünlerin eko-tasarım (Eco-design) standartlarına göre üretilmesi için hazırlanan ikinci çerçeve direktif sonuçlandırılmaya çalışılacaktır"** denildi.

Dönem Başkanlığı'nın AB'nin iklim değişikliğine ilişkin taahhütleri doğrultusunda mevcut enerji kaynaklarının ekonomik kullanımını destekleyeceği ifade edilen planda, AB'nin önümüzdeki dönemde, **"yeni enerji teknolojileri, enerji tasarrufu önlemleri, nükleer enerji kullanımının yaratacağı fırsatlar ve riskler, biyoyakıt kullanımın riskleri ve fırsatları, rüzgar enerjisi ile elektrik üretiminin iletim sistemi dengesi üzerindeki etkileri"** konularındaki tartışmalara odaklanacağı belirtildi.

Dönem Başkanlığı'nın karbon emisyonlarını toplama ve temiz kömür yakma teknolojilerine ilişkin uygulamaları, Avrupa Stratejik Enerji Teknolojileri Planı'na ilişkin girişimleri destekleyeceği bildirildi. Araştırma ve geliştirme çalışmaları kapsamında yeni işbirliği biçimlerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesinin de hedeflendiği ifade edildi. İş planında, AB'nin yeni enerji teknolojilerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynaması gerektiği vurgulandı. ■